

The significance of the social pedagogics as the scientific basis of social policy of the modern Ukrainian society is disclosed in the article. By the use of generalization of views of the scientists main functions of social pedagogics are determined.

Key-words: social pedagogics, socialization, quality of life, social policy.

Дата надходження статті

„27” вересня 2007 р.

УДК 371.13 + 374.31 (045)

Ю.Й.ПОЛІЩУК,

*доктор педагогічних наук, професор
(м.Тернопіль)*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО УЧАСТІ У СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ОБ'ЄДНАНЬ

В статті розкрито механізм підготовки майбутніх учителів до участі у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань різної спрямованості.

Ключові слова: молодіжні об'єднання, саморозвиток, соціально-педагогічна діяльність, професійна діяльність.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Суттєвим чинником соціалізації молодого покоління в сучасній Україні постає виникнення і діяльність сотень громадських молодіжних об'єднань, що не може не викликати суспільного і науково-педагогічного інтересу до них. Відповідно, проблема комплексного соціально-педагогічного осмислення суті їхньої соціальної і виховної діяльності, місця і ролі в структурі соціалізації підростаючих поколінь набуває особливого значення.

Формулювання цілей статті... Метою статті є розгляд питання підготовки майбутніх учителів до участі у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань.

*Аналіз досліджень і публікацій та виклад основного матеріалу... Проведені нами дослідження дозволили здійснити класифікацію громадських молодіжних об'єднань на дві великі групи: **одновікові** молодіжні об'єднання (до них входить молодь 16-28 рр.) і **різновікові** (дитячі) молодіжні об'єднання (до них входять діти, підлітки і молоді люди). У свою чергу одновікові об'єднання нами класифікуються на: молодіжні об'єднання, діяльність яких спрямована на поглиблення в країні демократичних процесів та на побудову в Україні громадянського суспільства; молодіжні об'єднання саморозвивального і самовиховного спрямування; професійно спрямовані молодіжні об'єднання; громадські об'єднання молодих юристів та об'єднання молоді правовохисного характеру; молодіжні об'єднання науково-дослідницького спрямування; молодіжні об'єднання, діяльність яких спрямована на розвиток міжнародного співробітництва з молоддю інших країн; молодіжні об'єднання, які здійснюють волонтерську діяльність; молодіжні об'єднання, в основі діяльності яких знаходиться взаємодопомога соціального характеру; громадські об'єднання студентської молоді, громадські об'єднання жіночої молоді; молодіжні об'єднання мистецько-культурологічного спрямування; молодіжні об'єднання фольклорного спрямування; молодіжні об'єднання екологічного спрямування; молодіжні об'єднання історично-просвітницького спрямування; молодіжні об'єднання національних меншин в Україні; молодіжні об'єднання спортивно-туристичного спрямування; молодіжні об'єднання, які поєднують світський характер діяльності з певною релігійною спрямованістю; молодіжні об'єднання релігійного спрямування.*

Класифікація різновікових організацій здійснена на підставі пріоритетної спрямованості їхньої діяльності: різновікові об'єднання виховної і саморозвивальної спрямованості; різновікові об'єднання спортивно-туристичної спрямованості; різновікові об'єднання екологічного спрямування; різновікові об'єднання патріотично-виховного спрямування.

Зазначена класифікація здійснена на основі аналізу основних структурних компонентів діяльності молодіжних об'єднань, що дозволило виявити критерії, які й були покладені в основу їхньої соціально-педагогічної класифікації. В результаті проведеного дослідження доведено, що основним і визначальним критерієм є пріоритетна спрямованість діяльності об'єднань. Проте не всі молодіжні об'єднання можна піддати класифікації на основі зазначеного критерію. Це спричинило введення таких додаткових критеріїв як: національний склад (молодіжні об'єднання національних меншин), гендерний аспект (об'єднання жіночої молоді), особливості світоглядних

позицій (об'єднання, які поєднують світський характер діяльності з певною релігійною спрямованістю; об'єднання релігійного спрямування).

На відміну від комсомолу радянського періоду, нинішні молодіжні об'єднання невеликі за своїм складом. Так, молодіжні організації, які мають статус всеукраїнських, у середньому налічують 3-4 тисячі членів. Спілки молоді, які функціонують на обласному, міському чи районному рівнях, об'єднують від кількох десятків, до кількох сотень юнаків і дівчат. Переважна більшість з них є маловідомими або зовсім невідомими як молодіжному загалу, так і педагогічній громадськості.

Проведене нами дослідження дозволило розробити й апробувати концепцію соціально-педагогічної діяльності молодіжних об'єднань. У контексті побудови зазначеної концепції нам особливо імпує позиція професора М.П.Гур'янової, яка розглядає соціально-педагогічну діяльність у широкому діапазоні, метою якої є „створення виховуючого соціального середовища як важливого чинника соціального формування особистості” [2, 34].

Проведені нами дослідження дають підстави вважати, що суть соціально-педагогічної діяльності молодіжних об'єднань полягає у наданні виховної допомоги особистості у її розвитку, самопізнанні, самовдосконаленні, самореалізації; у сприянні молодим людям в процесі реалізації ними соціальних ролей громадянина, патріота своєї країни, господаря своєї землі; сприянні соціальній адаптації особистості засобами культурного дозвілля, трудової зайнятості, суспільно корисної і соціально значущої діяльності.

Досліджуючи соціальну і виховну діяльність молодіжних об'єднань початку XXI століття, ми дійшли висновку, що їх цілком можна розглядати як одну із базових інтегративних основ у системі суспільної соціалізації підростаючих поколінь, яка дає змогу своєчасно діагностувати, виявляти і педагогічно доцільно впливати на стосунки в молодіжному соціумі, на розвиток різноманітних ініціатив, формування ціннісних орієнтацій юної особистості, її ставлення до себе, свого фізичного і морального здоров'я, до оточуючого середовища. Відповідно, актуальною постає проблема комплексного соціально-педагогічного вивчення, узагальнення і осмислення суті соціальної і виховної роботи спілок молоді, їхнього місця і ролі в процесі соціалізації і соціального виховання молодого покоління, а також участі у цьому процесі студентів педагогічних навчальних закладів та учителів загальноосвітніх шкіл.

Аналізуючи діяльність молодіжних об'єднань, необхідно зауважити, що зазначену роботу проводить за власною ініціативою сама, незалежна і самодіяльна, організаційно об'єднана молодь (на відміну від всіх інших інститутів соціалізації).

Важливо наголосити і на тому, що, за нашими спостереженнями, соціалізаційний процес у спілці молоді має свої етапи. Перший – це період адаптації до ролі члена спілки, другий розгортається у формі розвитку індивіда як члена спілки, що виводить нас на категорію саморозвитку.

Відомо, що саморозвиток особистості тісно поєднується із її соціальним самовизначенням. У психології самовизначення розглядається як готовність людини усвідомлено і самостійно планувати та реалізовувати перспективи свого розвитку [6].

У процесі дослідження ми здійснили спробу виявити механізми впливу процесу функціонування молодіжної організації на саморозвиток і самовизначення особистості члена організації. Вважаємо, що домінуючу роль у цьому процесі відіграє соціально-педагогічна діяльність колективу спілки молоді.

Аналізуючи суть впливу соціально-педагогічної діяльності на процес соціалізації членів спілки молоді, ми виходили з того, що член спілки має розглядатися в рамках особистісних цілей, мотивів, потреб і смислу діяльності в молодіжному формуванні. Саме смисл дозволив нам проаналізувати події в молодіжній організації у контексті виявлення механізмів соціалізації. Вважаємо, що *смисл діяльності* створює умови для виходу члена спілки молоді на вищий рівень усвідомлення суті перебування його у спілці та її діяльності. У дії для людини щоразу відкривається шанс вийти за межу причин і наслідків, дати свою власну відповідь на ситуацію з позиції „тут і тепер”. Тобто, ми виходимо з того, що в момент певної дії особистість *створює можливість народження чогось в собі* – того, що не може народитися з її власного життєвого досвіду; така дія, яка відбувається *всередині певної цілісності* і є, власне кажучи, процесом соціалізації.

Дії всередині певної цілісності можна розглядати як рушійну силу соціалізації, як феномен свободи, що приводить до виникнення нових ціннісних утворень, рис характеру, особистісних властивостей тощо. На думку професора Т.Буякаса, феномен свободи включає механізм соціалізації, що в ході певної діяльності починає лунати для молодої людини як голос її *внутрішньої необхідності* [1].

Т.Буякас і М.Мамардашвілі відстоюють концепцію необхідності для творчості відповідно організованого простору або поля впливу. Саме цей простір (поле впливу) народжує все новий і

новий внутрішній досвід, що, власне кажучи, і є механізмом впливу на формування особистості. Щоб прийняти і сприйняти цей досвід, молода людина повинна подолати кордони власних уявлень, опинитися в новій системі ціннісних орієнтацій і світоглядних уявлень. Отже, зазначений простір, а під ним ми розуміємо поле діяльності молодіжного об'єднання, стає місцем, де умови розвитку особистості уже не затиснуті і не зафіксовані рамками стандартних вимог до поведінки, а безперервно змінюються, відповідаючи на ситуацію „тут і тепер”. Таким чином, в ході спільної діяльності члени спілки молоді відкривають в собі і для себе невідомі їм раніше сторони і якості власного „Я”.

Аналіз сутності соціалізаційних впливів спілки молоді на своїх членів, способів і наслідків їх реалізації залишиться суто абстрактним, якщо ми не конкретизуємо низки важливих обставин. Це внутрішня структура спілки молоді та її специфічні особливості, залежні від загальних умов, мети та способу існування і діяльності. Значення мають і співвідношення жіночої і чоловічої молоді, світоглядна та дієва спрямованість, загальноприйняті у спілці моральні норми і духовні цінності, психологічні особливості характерів її членів, загальна морально-психологічна атмосфера і духовний клімат.

Складність проблеми виокремлення соціалізуючих впливів молодіжної організації на особистість зумовлюється тим, що діяльність особистості в організації охоплює лише одну з площин її загальної життєдіяльності. Відповідно можна стверджувати про певну обмеженість процесу соціалізації в умовах молодіжного об'єднання, що, на нашу думку, аж ніяк не свідчить про недоцільність його дослідження і врахування в розробці загальної стратегії соціалізації підростаючого покоління.

Вивчаючи вплив виховної роботи сучасних молодіжних формувань, ми дійшли висновку, що досліджувати їхню діяльність, використовуючи для цього напрацьовані в теоретико-методологічному плані зміст, форми, методи і засоби соціально-педагогічної роботи з дітьми і молоддю досить складно. З усією гостротою постає проблема розробки принципово нових, інноваційних за своїм характером, теоретико-методологічних підходів до вивчення діяльності молодіжних об'єднань, а також її понятійного апарату. Все це знайшло своє відображення у висуненні концепції **соціальної педагогіки громадських молодіжних об'єднань**. Її ми розглядаємо, по-перше, як підрозділ (складову частину) загальної соціальної педагогіки, і, по-друге, як базову основу створення концепції дослідження процесу соціалізації членів молодіжних об'єднань, методик наукового пошуку.

Сьогодні вже ніхто не заперечує того факту, що величезне значення для подальшого дослідження процесу соціалізації має використання напрацьованих у сфері психології. Завдання зараз полягає в тому, щоб подолати розрив між психологічними дослідженнями, з одного боку, і їх педагогічним осмисленням та практичним застосуванням – з іншого. Це є особливо актуальним в контексті дослідження діяльності молодіжних об'єднань, які, на нашу думку, переростають у міжгалузеві, реально постають симбіозом соціальної педагогіки з різними галузями психології, тобто переростають у психопедагогіку. Тому нашу увагу привертають не лише соціально-педагогічні, а й соціально-психологічні засади діяльності молодіжних організацій, їхнє комплексне (симбіозне) науково-методологічне осмислення в загальному контексті виявлення і аналізу механізмів соціалізації членів спілок молоді.

У зв'язку із зазначеним, актуальним постає осмислення широкого кола напрямів в теорії особистості, і, зокрема, концепції *психосоціального розвитку особистості* Е.Еріксона. Так, він вважає, що перед кожною молодою особою постає три основні проблеми, які вимагають їх вирішення:

1. Вибору професії і працевлаштування;
2. Членство в групі ровесників;
3. Вживання (чи не вживання) алкогольних напоїв і наркотиків [5].

Питання вибору професії, працевлаштування і адаптації до соціальної ролі працівника постійно перебуває в центрі уваги багатьох молодіжних об'єднань в Україні, які реалізують відповідно спрямовані соціальні і професійно-освітні програми.

Наступна проблема, яка також є в центрі уваги наших досліджень – це соціально-педагогічна сутність членства підлітка (молодої людини) в групі ровесників. Зокрема американський психолог Е.Маккобі так висловлюється про цю проблему: „Навіть у найбільш сприятливих обставинах час вироблення власного „Я” є дуже важким для підлітків. Відмовляючись від образу батьків, як моделі для власної ідентичності, підлітки як правило шукають альтернативний варіант підтримки у групі ровесників. У нашій культурі вплив груп ровесників на процес формування юної особистості є більш сильним ніж батьків, школи, релігійних організацій разом узятих. Ці групи допомагають молодим людям зберегти впевненість в собі в той час, коли вони переживають посправжньому драматичні фізіологічні та соціальні зміни” [7].

Проведені нами дослідження в цілому підтверджують зазначену думку. Зокрема, ми дійшли висновку, що процес утворення і функціонування молодіжних об'єднань є реакцією, своєрідною формою соціально-психологічного захисту підлітків і молоді в період загальної особистісно-соціальної невизначеності. Саме спілка молоді задовольняє нестримний потяг підлітків до романтики, фізичного ризику, до бажання випробувати себе в екстремальних ситуаціях. Це, власне кажучи, і визначає сутність діяльності багатьох різновікових молодіжних організацій. Адже молодіжне об'єднання за своєю психолого-педагогічною характеристикою є, по суті, тією ж неформальною групою ровесників; разом з тим воно, не втрачаючи своєї психологічної, сутнісної привабливості для підлітків, є чітко структурованою, дисциплінованою, за метою, формами і засобами соціалізації і педагогічного впливу організацією. Це своєрідний мікросоціум, який відкриває для підлітка (молодої людини) колосальні можливості для самореалізації, саморозвитку, самоактуалізації, саморегуляції і самовиховання.

Як засвідчують результати нашого дослідження, значні виховні можливості для формування в підлітків несприйнятливості до тютюнопаління, вживання алкогольних напоїв та наркотичних речовин має соціально-педагогічна діяльність різновікових молодіжних об'єднань. Зокрема, в її структурі ми окремо виділили антинаркогенне виховання і простежили його реалізацію. Аналіз антинаркогенної профілактичної роботи різновікових об'єднань дає підстави вважати, що основною її сутністю є формування несприйнятливості до існуючих негативних впливів соціального середовища. У цілому ця робота дає позитивний результат.

Досліджуючи соціально-педагогічну діяльність сучасних молодіжних об'єднань, і розглядаючи її як важливий засіб соціалізації і соціального виховання зазначеної категорії молоді, ми дійшли висновку, що вирішальним чинником у цьому процесі є перетворення молодіжного об'єднання у соціально-педагогічну систему.

Поняття педагогічної системи належить до найактуальніших у сучасних дослідженнях з педагогіки. Узагальнюючи точку зору ряду дослідників, можна розглядати педагогічну систему як сукупність взаємозв'язаних засобів, методів і процесів, необхідних для створення організованого і ціленаправленого педагогічного впливу на формування особистості із заданими якостями і властивостями.

Формування педагогічної системи – це проблема і психолого-педагогічного, і соціально-педагогічного характеру, що, власне кажучи, і робить правомірним введення нового поняття – „соціально-педагогічна система”. Інакше кажучи, мірилом розмежування категорій “педагогічна система” і „соціально-педагогічна система”, на нашу думку, є їхнє функціонування у відповідному просторі і залежно від їхніх складових. Педагогічна система міцно асоціюється зі школою, тобто з організованим педагогічним середовищем, і, навпаки, соціально-педагогічна система функціонує у педагогічно неорганізованому, зовнішньому стосовно школи середовищі. Вважаємо, що соціально-педагогічна система впливає на процес формування особистості головним чином як соціально-психологічний феномен, під яким ми розуміємо комплекс міжособистісних відносин, психологічних впливів, міжособистісних взаємодій і спілкування.

У ході дослідження ми дійшли висновку: щоб досягти ефективності соціально-педагогічної діяльності молодіжного об'єднання, необхідно, щоб колектив об'єднання набув статусу соціально-педагогічної системи. На нашу думку, її компонентами мають виступати: вихідна концепція діяльності об'єднання, тобто її мета, а також чітко виражена соціально-педагогічна спрямованість діяльності.

Однією з найбільш важливих дослідницьких проблем, які чекають свого розв'язання, є проблема участі майбутніх учителів у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань. У ході вивчення цієї проблеми ми дійшли висновку, що базову основу співробітництва студентської молоді, молодих учителів та учнів загальноосвітніх шкіл у ролі членів молодіжних об'єднань було започатковано ще на початку 90-х років минулого століття. За нашими спостереженнями, в цілому прослідковується багатообіцяюча лінія в процесі професійної самореалізації майбутніх учителів: педагогічний вуз – молодіжне об'єднання – загальноосвітня школа.

Дослідження участі студентів педагогічних вузів України в роботі молодіжних об'єднань дозволяє стверджувати, що її можна трактувати як добровільну, педагогічну за своїм характером працю, що спонукається високими гуманістично-моральними мотивами, волонтерську за своїм характером, результатом якої є активне сприяння перетворенню молодіжних об'єднань у соціально-педагогічні системи.

Інтерес майбутніх учителів до участі у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань ми розглядаємо як складну інтегративну властивість особистості, яка виявляється в усвідомленому, цілеспрямованому і вільному її бажанні включитися у зазначену діяльність. Ця властивість супроводжується пізнавальною та емоційною установками особистості і спрямована на оволодіння предметом даної сфери праці.

Дослідження виявило, що наявність інтересу до участі у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань у студентів вищих педагогічних навчальних закладів характеризується рядом ознак. Їхнє виділення в такій складній особистісній властивості в певній мірі умовне, оскільки ознаки зацікавленості таким видом діяльності досить різноманітні та мінливі, проте в цілому чітко себе проявляють і піддаються систематизації.

Нами визначені прямі, побічні і „поведінкові” ознаки виявлення зацікавленості студентської молоді до даного виду діяльності. До прямих ознак відносяться ті, які характеризують властивості самого інтересу до діяльності молодіжних організацій. Це зміст і характер практичної діяльності, склад мотивації і ставлення студентів до виховної і соціальнозначущої роботи спілок молоді.

В основу визначення побічних і „поведінкових” ознак інтересу до соціально-педагогічної діяльності у студентів були покладені функції цього феномену. Побічні ознаки характеризують соціально-психологічні властивості особистості (характер поглядів, ціннісні орієнтації, ініціативність, спрямованість орієнтації на даний вид діяльності в процесі майбутньої професійно-творчої самореалізації студента як учителя).

„Поведінкові” ознаки знаходять своє відображення в соціально-педагогічній активності, характері емоційних відносин, у громадській думці членів спілки молоді і фіксувались нами в процесі спостереження за участю студентів у роботі молодіжних об'єднань. Виявлення ознак досліджуваної особистісної властивості дозволило розробити її рівневі характеристики. Під останньою ми розуміємо якісну характеристику і взаємодію ознак, достатньо стійких і типових як базових для формування зацікавленості до даного виду діяльності.

У ході дослідження було встановлено, що сформованість інтересу до участі в соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань у майбутніх учителів слід розрізняти за такими рівнями: високий, достатній або вище середнього, середній і низький.

Високий рівень сформованості інтересу до участі в соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань характерний для студентів, для яких властиве позитивно-активне ставлення до членства у спілках молоді, прагнення до систематичної і цілеспрямованої роботи в них. Для цієї групи домінуючими є такі типи мотивів, як „громадянський і професійний обов'язок”, „потреба у самореалізації через участь у суспільно корисній і соціально значущій діяльності”, „суспільна значущість смислу життя”, „колективістські судження” тощо. Відмінною рисою цього рівня є відносно високий рівень володіння необхідними педагогічними вміннями і навичками, їхнє нестандартне застосування в процесі соціально-педагогічної діяльності молодіжних об'єднань. За нашими спостереженнями саме студенти даної категорії і після закінчення педагогічного вузу продовжують активно співпрацювати з молодіжними формуваннями, залучаючи до цієї роботи і учнів своєї школи.

Достатній рівень позначає менш соціально зрілу, але „вище середнього” стадію сформованості інтересу до участі в соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань. Цей рівень характеризує студентів, які усвідомлюють соціально-педагогічну діяльність спілок молоді як особистісно вартісну і необхідну, як свій громадянський і професійний обов'язок. Домінують мотиви, пов'язані із змістом самої діяльності, з можливостями самовдосконалення, самовираження в ній; „глибина” включеності в цю діяльність в значній мірі залежить від зовнішніх стимулів. Разом з тим цю групу студентів характеризує менша активність в порівнянні з першою групою.

Середній рівень характеризує „середній” ступінь сформованості інтересу до участі у соціально-педагогічній діяльності молодіжних об'єднань у тих студентів, які вступили до спілки молоді суто з романтичних спонукань у віці 12-14 років. Проте з часом (у 17-18 років) романтизм і новизна перебування у молодіжній організації відходять на задній план, а, відповідно, починає падати й інтерес до її діяльності. Поведінка цієї групи студентів характеризується ситуативністю, відзначається інтерес до тих доручень, які є емоційно привабливими і популярними. І, навпаки, зазначена група майбутніх учителів намагається уникнути малопривабливої роботи в об'єднанні, поступово втрачає інтерес до перебування у ньому.

І, нарешті, низький рівень характеризує найнижчий ступінь участі у роботі молодіжних об'єднань студентів педагогічних навчальних закладів. Ця група членів молодіжних формувань відзначається домінуванням пасивно-позитивного ставлення до даного виду діяльності, нерідко має місце індиферентне ставлення до неї. Саме студенти цієї групи найшвидше припиняють своє членство у молодіжних об'єднаннях.

Висновки... Таким чином, проведені нами дослідження дозволяють дійти таких висновків:

Інтегральним критерієм інтересу майбутніх учителів – членів молодіжних об'єднань – є ступінь усвідомленого бажання особистості включитися в соціально-педагогічну діяльність молодіжного формування.

Забезпечення ефективної роботи молодіжних об'єднань у значній мірі залежить від активної участі у ній студентів педагогічних навчальних закладів, яка, в свою чергу залежить від

усвідомлення членом спілки молоді (майбутнім учителем) суспільної значущості зазначеного виду соціально-педагогічної роботи, що, на нашу думку, є важливим чинником підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Буякас Т.М., Зевина О.Г. Опыт утверждения общечеловеческих ценностей – культурных символов – в индивидуальном сознании // Вопросы психологии. – 1997. – №5. – С.34-39.
2. Гурьянова М.П. Сельская школа и социальная педагогика: Методическое пособ. – Мн.: Амалгфея, 2000. – С.34.
3. Реан А.А., Коломинский Я.Л. Социальная педагогическая психология. – СПб, 1999. – 416с.
4. Технології соціально-педагогічної роботи: Навч. посібник / За заг. ред. А.Й.Капської. – К., 2000. – С.5.
5. Хьелл Л., Зиглер Д. Теория личности. – Санкт-Петербург, 1998. – С.235, 243.
6. Шерковин Ю.А. Психологические проблемы массовых информационных процессов. – М., 1975. – С.39.
7. Maccobi E. Gender and relationships A. Developmental accounts. American Psychologist. – New York, 1990. – P.45.

**Аннотация
Ю.И.Полищук**

**Подготовка будущих учителей к участию в социально-педагогической деятельности
молодежных объединений**

В статье раскрыт механизм подготовки будущих учителей к участию в социально-педагогической деятельности в молодежных объединениях различного направления.

Ключевые слова: молодежные объединения, саморазвитие, социально-педагогическая деятельность, профессиональная деятельность.

**Summary
Yu.I.Polishchuk**

**Preparation of the Future Teachers to Participation in Socio-Pedagogical
Activity of Youth Organizations**

The mechanism of preparation of the future teachers to participation in socio-pedagogical activity in youth organizations of different directions.

Key-words: youth organizations, self development, socio-pedagogical activity, professional activity.

Дата надходження статті

„27” вересня 2007 р.

УДК 371.13

Т.В.ПОТАПЧУК,
кандидат педагогічних наук
(м.Рівне)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: СУЧАСНИЙ КОНТЕКСТ

Стаття присвячена теоретичному аналізу проблеми підготовки майбутнього вчителя в сучасних умовах. Визначені суперечності цього процесу, основні напрями його модернізації, зокрема через посилення уваги до розвитку в студентів педагогічної творчості.

Ключові слова: майбутній учитель, модернізація, педагогічна творчість.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Випереджувальний поступ освіти, задекларований Національною програмою „Освіта” (Україна XXI століття), Національною доктриною розвитку освіти, Державною програмою „Вчитель”, значною мірою залежить від позиції учительства, його готовності до сприйняття й реалізації нововведень, що відбуваються в контексті реформування освітянської галузі на сучасному етапі.

Модернізація системи освіти, оптимізація механізмів управління, впровадження новітніх інформаційних технологій, застосування сучасних засобів навчання з метою подальшого вдосконалення навчально-виховного процесу, утвердження гуманістичної парадигми потребують від учителя ґрунтовної психолого-педагогічної підготовки, високого рівня загальної освіченості, набуття спеціальних професійних знань і вмінь.

Водночас звернення до сучасних реалій засвідчує наявність у підготовці майбутніх учителів низки суперечностей, які певною мірою гальмують належну (як змістову, так і процедурну) реалізацію цього процесу. Найбільш суттєвими з-поміж них є: суперечність між новим типом професійної діяльності вчителя, що характеризується домінуванням особистісної спрямованості педагогічного мислення й усталеною моделлю професійної освіти, орієнтованої переважно на